

1η Οκτωβρίου 1960

Ανακήρυξη Κυπριακής Δημοκρατίας

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Τις αυγινές ώρες της 16ης Αυγούστου 1960 η Κύπρος έπαψε να αποτελεί βρετανική αποικία και έγινε ανεξάρτητη δημοκρατία. Στις 16 Αυγούστου ο τελευταίος Βρετανός κυβερνήτης Σερ Χιου Φουτ, σε επίσημη τελετή στη Βουλή των Αντιπροσώπων, παρέδωσε την εξουσία στον πρώτο Πρόεδρο της νεοσύστατης Κυπριακής Δημοκρατίας, Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ' και στον πρώτο της Αντιπρόεδρο, Φαζίλ Κουτσιούκ. Την ίδια μέρα έγινε στο Κυβερνείο η υποστολή της αγγλικής σημαίας και η έπαρση της κυπριακής. Αργότερα, ορίστηκε ως μέρα εορτασμού της κυπριακής ανεξαρτησίας η 1η Οκτωβρίου.

Η ανεξαρτησία που δόθηκε στην Κύπρο ήταν το αποτέλεσμα μακροχρόνιων προσπαθειών. Στα χρόνια 1955-59 διεξάγεται ο ένοπλος αγώνας της ΕΟΚΑ (Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών) με στόχο την απελευθέρωση από τους Άγγλους και την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Αποτέλεσμα του αγώνα ήταν οι Συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου, το Φεβρουάριο του 1959.

Οι Συνθήκες Ζυρίχης – Λονδίνου

Οι συνθήκες Ζυρίχης-Λονδίνου αποτελούν τη βάση στην οποία τοποθετήθηκε το μέλλον της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αποτελούν τον θεμέλιο λίθο της Ανεξαρτησίας της Κύπρου. Οι συνθήκες αυτές απέκλειαν ενδεχόμενο ένωσης με την Ελλάδα αλλά και τη διχοτόμηση του νησιού.

Η χρονική συγκυρία κατά την οποία συνυπογράφηκαν καθόρισε σε μεγάλο βαθμό και το περιεχόμενό τους. Οι συνθήκες αυτές ήρθαν ως αποτέλεσμα του απελευθερωτικού αγώνα του 1955-1959, στον οποίο οι

Ελληνοκύπριοι πολεμούσαν για ένωση με την Ελλάδα αλλά ταυτόχρονα υπήρχε ανοικτή διαμάχη μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, οι οποίοι Τ/Κ διαφωνούσαν σφόδρα σε ενδεχόμενη ένωση με την Ελλάδα και απειλούσαν με διχοτόμηση.

Πρώτος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ' και πρώτος αντιπρόεδρος ο Δρ. Φαζίλ Κιουτσιούκ.

Οι συμφωνίες εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας υπογράφηκαν στις 11 και 19 Φεβρουαρίου του 1959 αντίστοιχα, μετά από πενταμερείς διασκέψεις, από τη Μεγάλη Βρετανία, την Ελλάδα, την Τουρκία καθώς και από τους δυο ηγέτες, Ε/Κ και Τ/Κ Κοινότητας, τότε, αντίστοιχα. Αυτή ήταν και η πρώτη φορά που η Τουρκία είχε πετύχει την αναβάθμιση της μειονότητας των Τ/Κ σε κοινότητα και τη στρατιωτική παρουσία της στην Κύπρο.

Εκτός από τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου υπεγράφησαν επίσης οι Συνθήκες Εγγυήσεως (από Ελλάδα, Τουρκία και Βρετανία), Συμμαχίας και Εγκαθίδρυσης. Με βάση τη συνθήκη Εγκαθίδρυσης, η Βρετανία θα διατηρούσε κυρίαρχες βάσεις στο νησί.

Το κυπριακό σύνταγμα

Στη βάση των συμφωνιών Ζυρίχης – Λονδίνου, συντάχθηκε το Κυπριακό Σύνταγμα του 1960. Το νέο κράτος ήταν δικοινοτικό, με το ποσοστό των Ελληνοκυπρίων να βρίσκεται στο 82% και των Τουρκοκυπρίων στο 18%.

Το πιο πάνω σύνταγμα όπως διαφάνηκε ήταν δυσλειτουργικό. Οι διαμάχες και οι προστριβές δεν άργησαν να κάνουν την εμφάνισή τους, καθώς οι διαφωνίες διαδέχονταν η μια την άλλη, με αποτέλεσμα οι δυο πλευρές να οδηγηθούν σε ρήξη, ιδιαίτερα μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος. Το αποτέλεσμα ήταν να μην συμμετέχουν οι Τουρκοκύπριοι στις διεργασίες του κράτους από το 1963 και μετά.

Το 1967 η Χούντα καταλαμβάνει την εξουσία στην Ελλάδα με πραξικόπημα. Το 1968, με την υποστήριξη της Ελληνικής Χούντας και με σύνθημα την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα,

εμφανίζονται παράνομες οργανώσεις, οι οποίες επιτίθενται εναντίον της κυβέρνησης του Μακάριου. Αποκορύφωμα ήταν η ίδρυση και η βίαιη δράση της ΕΟΚΑ Β'. Η συνομοσία κατέληξε στο πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974. Το πραξικόπημα έδωσε την ευκαιρία στην Τουρκία στις 20 Ιουλίου 1974 να εισβάλει στην Κύπρο και να καταλάβει το 37% του κυπριακού εδάφους, εκδιώκοντας βίαια από τα σπίτια και τις περιουσίες του το ένα τρίτο περίπου του πληθυσμού.

Οι προσπάθειες για επίλυση του κυπριακού προβλήματος και απελευθέρωση του τόπου μας, συνεχίζονται μέχρι σήμερα.

Το σχολείο μας και φέτος τιμάει την επέτειο της κυπριακής ανεξαρτησίας με δραστηριότητες προσαρμοσμένες στα μέτρα για την πανδημία και τηρώντας τα πρωτόκολλα που ισχύουν. Αρχικά, νωρίς το πρωί θα πραγματοποιηθεί έπαρση της σημαίας στον εξωτερικό χώρο του σχολείου, παρουσία εκπροσώπων της διεύθυνσης, του αγήματος και των προέδρων των τμημάτων της Γ' τάξης. Ακόμη, θα ακουστεί τραγούδι από τη χορωδία και ορχήστρα του σχολείου μας. Τέλος, θα γίνει εντός της ημέρας ενδοτηματική εκδήλωση, όπου θα διαβαστεί φυλλάδιο, θα παρουσιασθεί οπτικοακουστικό υλικό και θα συζητηθεί η σημασία της ημέρας.

Μπέντα Μαρία,
Φιλολόγος